

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 667/2013-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. I. K., mal. S. K. a mal. H. K., všetci bytom B., zastúpených advokátkou JUDr. T. Č., B., vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6, čl. 8, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, čl. 1, čl. 3, čl. 5, čl. 7, čl. 32 ods. 1 a 4, čl. 36 ods. 1, 2 a 3 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 Dohovoru o výkone práv detí, čl. 2 ods. 1 a 2, čl. 3 ods. 1, 2 a 3, čl. 4, čl. 5, čl. 9 ods. 1, 2 a 3, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13, čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 18 ods. 1, 2 a 3, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 27 ods. 2, čl. 29 a čl. 35 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 265/2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 298/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. I. K., mal. S. K. a mal. H. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. júna 2013 doručená sťažnosť Ing. I. K. (ďalej len „sťažovateľ“), mal. S. K. a mal. H. K. (ďalej len „maloletí sťažovatelia“ alebo „maloletí“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), všetci bytom B., vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6, čl. 8, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 1, čl. 3, čl. 5, čl. 7, čl. 32 ods. 1 a 4, čl. 36 ods. 1, 2 a 3 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 6 Dohovoru o výkone práv detí, čl. 2 ods. 1 a 2, čl. 3 ods. 1, 2 a 3, čl. 4, čl. 5, čl. 9 ods. 1, 2 a 3, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13, čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 18 ods. 1, 2 a 3, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 27 ods. 2, čl. 29 a čl. 35 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 265/2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 298/2012.

Zo sťažnosti, no najmä z jej príloh vyplýva, že potom, čo bolo manželstvo sťažovateľa s jeho manželkou 11. apríla 2011 právoplatné rozvedené rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 C 422/09-94 z 28. mája 2010 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 337/2010 z 8. februára 2011, koná okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 422/09 ešte o úprave práv a povinností k maloletým sťažovateľom pochádzajúcim z tohto rozvedeného manželstva na čas po rozvode. Na základe v poradí siedmeho návrhu sťažovateľa z 12. júna 2012 na vydanie predbežného opatrenia, ktorým sa sťažovateľ domáhal dočasnej úpravy pomerov k maloletým sťažovateľom do doby meritórneho rozhodnutia vo veci, okresný súd uznesením č. k. 8 C 422/09-566 z 19. júna 2012 tomuto návrhu čiastočne vyhovel a vydaným predbežným opatrením nariadil striedavú rodičovskú starostlivosť rodičov (t.j. sťažovateľa a jeho bývalej manželky) o maloletých sťažovateľov, pričom túto pre sťažovateľa nariadil vždy od štvrtka nepárneho týždňa do štvrtka párneho týždňa a bývalej manželke sťažovateľa túto starostlivosť nariadil vždy od štvrtka párneho týždňa so štvrtka nepárneho týždňa. Okresný súd súčasne určil starostlivosť o maloletých sťažovateľov aj v čase letných prázdnin roku 2012 a napokon tiež nariadil, že ani jeden z rodičov maloletých sťažovateľov (t.j.

sťažovateľ ani jeho bývalá manželka) nesmie s maloletými vycestovať do zahraničia bez súhlasu druhého rodiča.

Na základe odvolania sa matky maloletých sťažovateľov krajský súd uznesením sp. zn. 8 Co 265/2012 zo 16. augusta 2012 označené uznesenie okresného súdu o nariadenom predbežnom opatrení zmenil tak, že návrh sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia ako celok zamietol. Najvyšší súd dovolanie podané sťažovateľom proti označenému uzneseniu krajského súdu uznesením sp. zn. 5 Cdo 298/2012 z 12. marca 2013 ako neprípustné odmietol (uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 18. apríla 2013, pozn.).

V sťažnosti podanej ústavnému súdu, konkrétne v jej petite, ktorým je ústavný súd viazaný, sťažovatelia vyjadrujú svoju nespokojnosť s postupom krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 265/2012 a tiež aj s postupom dovolacieho najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 298/2012. Pokiaľ ide o krajský súd, sťažovatelia namietajú, že vo veci rozhodol bez vyjadrenia sa kolízneho opatrovníka, pričom v tejto súvislosti v sťažnosti tiež uviedli:

„Krajský súd v Bratislave v uznesení č. k. 8 Co/265/2012 ako odvolací súd uvádza - Kolízny opatrovník sa k odvolaniu matky nevyjadril. Krajský súd BA deklaruje, že podkladom pre vydanie jeho rozhodnutia mali byť aj informácie získané zo spisu, avšak neuvádza číslo spisu a konania. Spis 8 C/422/2009 sa v čase rozhodovania odvolacieho súdu KS BA nachádzal ešte stále u znaleckej organizácie PNPP, ktorá ani na výzvu súdu zo dňa 17. 1. 2012 nevrátila spis súdu.“

V uvedených súvislostiach sťažovatelia namietajú, že krajský súd v tom istom konaní s identickými účastníkmi konania rozhoduje podľa ich názoru protichodne, pretože zatiaľ čo v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. „8 Co 337/2011“ (keďže sťažovatelia, zastúpení aj kvalifikovanou právnou zástupkyňou, predmetné rozhodnutie nepredložili ani neuviedli bližšie súvislosti na identifikáciu tohto konania, iba podľa spisovej značky možno usúdiť, že by malo ísť o odvolacie konanie proti rozsudku, ktorým bolo manželstvo rozvedené a súčasne ním boli upravené vzťahy k maloletým z manželstva na čas po rozvode, aj keď v tom prípade by mala byť správne uvedená sp. zn. 8 Co 337/2010 – pozri s. 5 uznesenia

krajského súdu sp. zn. 8 Co 265/2012 zo 16. augusta 2012, pozn.) krajský súd „... zrušil zverenie detí matke odôvodňujúc svoj právny názor nešetrením pomerov kolíznym opatrovníkom avšak dňa 16. 8. 2012 rozhodol bez vyjadrenia kolízneho opatrovníka. Opomenul zákonnú povinnosť podľa § 24 Zákona o rodine, kedy súd musí počas výkonu striedavej starostlivosti skúmať jej vhodnosť, nevysporiadal sa so znaleckým posudkom č. 19 PhDr. B., návrhom sťažovateľa na úpravu starostlivosti zverením maloletých detí otcovi alebo do striedavej starostlivosti oboch rodičov a neoboznámil sa so všetkými podnetmi a návrhmi sťažovateľa. ...

Odôvodnenie súdu, ktorý podmieňuje výkon striedavej starostlivosti dohodou rodičov je v rozpore s platným nálezom ústavného súdu ČR, ktorý jasne deklaruje, že zákonné právo maloletých detí na rovnocennú a rovnoprávnú starostlivosť nemôže byť podmieňované dohodou rodičov a nesúhlasom matky. “.

V súvislosti s napádaným postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 298/2012 sťažovateľa v sťažnosti uviedli:

«Na strane 9 uznesenia NS SR 5 Cdo/298/2012 je uvedené: Kolízny opatrovník sa k predmetnému odvolaniu matky nevyjadril. Opakovane tak nebolo chránené zákonom dané právo maloletých detí na rovnocennú a rovnoprávnú starostlivosť. NS SR deklaruje v uznesení 5 Cdo/298/2013 (chyba v písaní, správne má byť „5 Cdo 298/2012“, pozn.), že je jeho povinnosťou skúmať aj iné, t. j. akékoľvek možné porušenie zákona, nielen napádaných skutočností avšak v identických konaniach za tých istých účastníkov konania rozhoduje protichodne. NS SR rozhodoval od 17. 10. 2012 do 12. 3. 2013, avšak neoboznámil sa s konaním Okresného súdu Bratislava V, keď po vylúčení sa sudkyne v konaní 8 C/422/2009, Okresný súd BA V nekoná vo veci samej. Začal konanie v č. k. 20 P/325/2012 a následne v č. k. 20 P/410/2012, kde dňa 4. 12. 2012 súd opakovane nariadil striedavú osobnú starostlivosť oboch rodičov, ktorú však do rozhodnutia NS SR dňa 12. 3. 2013, Krajský súd Bratislava dňa 22. 2. 2013, t. j. pred ukončením konania NS SR, v č. k. 11 CoP/48/2013 – zrušil – NS SR sa tam neoboznámil so všetkými podnetmi, návrhmi a novými skutočnosťami, čím konaním NS SR došlo k porušeniu čl. 6 Dohovoru.»

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia žiadajú, aby po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné práva Ing. I. K. a maloletého S. K. a H. K. podľa čl. 1 odst. 2; čl. 2 odst. 2; čl. 7 odst. 2 a odst. 5; čl. 12 odst. 1 a odst. 2; čl. 16 ods. 1; čl. 19 ods. 2; čl. 41 odst. 1 a odst. 4; čl. 46 odst. 1 a odst. 2; a čl. 48 ods. 1 a odst. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenie práv podľa medzinárodných dohovorov: Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd čl. 6, čl. 8, čl. 13, čl. 14 a Protokol č. 7 - čl. 5 a Listiny základných ľudských práv a slobôd čl. 1; čl. 3; čl. 7; čl. 32 odst. 1 a odst. 4; čl. 36 odst. 1, ods. 2 a ods. 3; a čl. 37 odst. 3 Listiny základných ľudských práv a slobôd, čl. 6 Dohovoru o výkone práv detí, ako aj porušenie Práv dieťaťa podľa čl. 2 odst. 1 a odst. 2; čl. 3 odst. 1, odst. 2 a odst. 3; 41; čl. 5, čl. 9 odst. 1, odst. 2 a ods. 3, čl. 12 odst. 1 a 2, čl. 13, čl. 16 odst. 1 a odst. 2, čl. 18 odst. 1, odst. 2 a odst. 3, čl. 19 odst. 1 a odst. 2; čl. 27 odst. 2, čl. 29, čl. 35 Dohovoru o právach dieťaťa boli postupom Krajského súdu Bratislava V, v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co/265/2012, Najvyššieho súdu SR v konaní 5Cdo/298/2013 porušené. ...

Okresnému súdu Bratislava V ukladá, aby:

1. Vo veci v č. k. 8 C/422/2009 konal v súlade s Ústavou SR a platným komunitárnym právom EU a OSN a so Všeobecným komentárom č. 12 k čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa a Všeobecným komentárom č. 13 a Všeobecným komentárom č. 14 /platný od 29. 5. 2013/ tak, aby k ďalšiemu porušovaniu základných práv podľa čl. 1 odst. 2; čl. 2 odst. 2; čl. 12 odst. 1 a odst. 2; čl. 7 odst. 2 a ods. 5; čl. 12 odst. 1 a odst. 2; čl. 16 ods. 1; čl. 10 ods. 2; čl. 35 odst. 1; čl. 41 odst. 1 a odst. 4; čl. 46 odst. 1 a odst. 2; a čl. 48 ods. 1 a odst. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenie práv podľa medzinárodných dohovorov: Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd čl. 6, čl. 8, čl. 13, čl. 14 a Protokol č. 7, čl. 5 a Listiny základných ľudských práv a slobôd čl. 1; čl. 3; čl. 7; čl. 32 odst. 1 a odst. 4; čl. 36 odst. 1, ods. 2 a ods. 3; a čl. 37 odst. 3 Listiny základných ľudských práv a slobôd, čl. 6 Dohovoru o výkone práv detí ako aj porušenie Práv dieťaťa podľa čl. 2 odst. 1 a odst. 2; čl. 3 odst. 1, odst. 2 a odst. 3; čl. 4; čl. 5, čl. 9 odst. 1, odst. 2 a ods. 3, čl. 12 odst. 1 a 2, čl. 13, čl. 16 odst. 1 a odst. 2, čl. 18 odst. 1, odst. 2 a odst. 3, čl. 19 odst. 1 a odst. 2; čl. 27 odst. 2, čl. 29, čl. 35, Dohovoru o právach dieťaťa už nedochádzalo a ukladá obnoviť stav pred porušením základných práv a nariadiť

2.1. Návrat maloletých detí do miesta trvalého bydliska...

2.2. Prehlásenie a nástup maloletého S. K. na povinnú školskú dochádzku podľa platných VZN Mestskej časti Bratislava - Petržalka, na Základnú školu... B. v mieste jeho trvalého bydliska...

2.3 Prehlásenie a opakovaný nástup maloletej H. do jej Materskej Školy... v mieste trvalého bydliska...

2.4 Návrat maloletých detí do lekárskej starostlivosti ošetrojúcej lekárky Mudr. L. v ZS... B.

2.5 Návrat maloletého S. do jeho futbalového oddielu I.

2.6 Nariadil zrušenie diskriminačného uznesenia OS BA V č. k. 8 C/422/2009-335 o Znaleckom dokazovaní

2.7. nariadil vrátiť sťažovateľovi sumu 1 100,- EUR, ktorú OS BA V protiprávne zadržáva od 6. 12. 2011 za účelom znaleckého dokazovania napriek tomu, že 22. 8. 2012 bola uznesením OS BA V č. k. 8 C/422/2009-738 znalecká organizácia vylúčená z dokazovania a po vylúčení sa sudcu v konaní vo veci samej v č. k. 8 C/422/2009 súd od 20. 9. 2012 nekoná a do dnešného dňa nebol v konaní vo veci samej v č. k. 8 C/422/2009 ustanovený zákonný sudca.

3. Ing. I. K., maloletému S. a maloletej H. priznáva finančné zadostučinenie 109 000,- EUR (slovom stodevättisíc EUR), ktoré je Najvyšší súd povinný Ing. I. K. vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Ing. I. K. priznáva trovy konania/právneho zastúpenia. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pokiaľ ide o maloletých sťažovateľov, ústavný súd dáva do pozornosti (napr. I. ÚS 181/2012), že sťažovateľ, kvalifikovane zastúpený advokátkou, nepreukázal/nedoložil aktívnu legitimáciu maloletých sťažovateľov (dvoch maloletých detí), ktorých v konaní vzhľadom na stret ich záujmov so záujmami rodičov (t. j. sťažovateľa ako ich otca, pozn.) zastupuje ich kolízny opatrovník (a nie ich otec, pozn.), pričom rovnaká výhrada sa týka aj okolnosti, že splnomocnenie pre advokátku v mene maloletých detí (maloletých sťažovateľov) podpísal ich otec (sťažovateľ). Ústavný súd preto v tomto smere posudzoval predmetnú sťažnosť iba ako podanú sťažovateľom a vo vzťahu k maloletým sťažovateľom sťažnosť odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd v prvom rade podotýka, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je síce viazaný návrhom sťažovateľa (petitom sťažnosti), ktorý je v danom prípade navyše zastúpený kvalifikovanou právnou zástupkyňou, avšak iba v rozsahu svojej právomoci nezávislého orgánu ochrany ústavnosti. Inými slovami, v prípade, že sa v petite sťažnosti sťažovateľ domáha nárokov, rozhodovanie o ktorých nie je v právomoci ústavného súdu, v tejto časti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietne pre nedostatok svojej právomoci (§ 25 ods. zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na uvedené tak ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pre nedostatok svojej právomoci odmietol v časti, v ktorej sa domáha, aby ústavný súd určil, resp. aby okresnému súdu nariadil, aby sa maloletí sťažovatelia vrátili do miesta svojho trvalého bydliska, aby určil, že majú nastúpiť do sťažovateľom označeného predškolského (maloletá sťažovateľka) a školského (maloletý sťažovateľ) zariadenia, resp. aby bolo maloletým sťažovateľom uložené navštevovať určité voľnočasové aktivity alebo určité zdravotnícke zariadenie. O uvedených nárokoch môže rozhodovať na základe určovacej žaloby všeobecný súd, a nie ústavný súd.

Okrem toho ústavný súd dáva sťažovateľovi (ktorý je navyše zastúpený aj kvalifikovanou právnou zástupkyňou, pozn.) do pozornosti, že odôvodnenie jeho sťažnosti ako jednej z jej obligatórných náležitostí (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde) nekorešponduje s jej petitom, t. j. s návrhom na rozhodnutie. Sťažovateľ sa na jednej strane domáha, aby ústavný súd konštatoval porušenie ním označených základných práv a práv zaručených v ústave a medzinárodných dohovoroch v príčinnej súvislosti s ním označeným postupom krajského súdu a najvyššieho súdu, avšak na strane druhej súčasne žiada, aby z dôvodu ich porušenia ústavný súd uložil určité povinnosti okresnému súdu, v príčinnej súvislosti s postupom ktorého však porušenie svojich práv v petite sťažnosti nenamieta. Navyše, uvedené povinnosti žiada sťažovateľ uložiť okresnému súdu všeobecne v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 422/09 ako takom, predmetom ktorého je úprava práv a povinností k maloletým sťažovateľom na čas po rozvode, avšak ním namietaný postup krajského súdu a najvyššieho súdu sa netýka označeného konania okresného súdu ako celku (t. j. tieto súdy vyššej inštancie nepreskúmavali v sťažnosťou napádaných konaniach napr. meritórny rozsudok okresného súdu v tejto veci, pozn.), ale tento namietaný postup krajského súdu a najvyššieho súdu sa týka iba konkrétnej časti označeného konania okresného súdu, a to rozhodovania o čiastočnom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia z 12. júna 2012 o „dočasnej“ úprave práv a povinností k maloletým sťažovateľom na čas do meritórneho rozhodnutia vo veci sp. zn. 8 C 422/09.

V súvislosti s konaním okresného súdu vedeným pod sp. zn. 8 C 422/09 a v tej spojitosti na margo námietky sťažovateľa, že okresný súd v tejto veci nekoná, ústavný súd

nad rámec podotýka, že konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 8 C 422/09 je z dôvodu vylúčenia pôvodnej zákonnej sudkyne okresného súdu v tejto veci pre zaujatosť už od 14. septembra 2012 vedené okresným súdom v registri „P“, a to pod sp. zn. 20 P 325/2012. Táto skutočnosť je sťažovateľovi známa, pretože sa o nej dozvedel pri štúdiu spisu 18. septembra 2012 (keď si podľa oznámenia okresného súdu dal vyhotoviť zo súdneho spisu fotokópie listín o pridelení tejto veci do registra „P“ inej zákonnej sudkyňi, pozn.), ako aj z potvrdenia o pridelení veci do senátu „20 P“ zákonnej sudkyňi Mgr. A. K., ktoré podľa oznámenia okresného súdu bolo spolu s uznesením č. k. 20 P 325/2012-779 z 20. septembra 2012 doručené jeho právnomu zástupcovi 28. septembra 2012. Z uvedeného tak vyplýva, že sťažovateľ má vedomosť o tom, že konanie o úprave práv a povinností k jeho maloletým deťom neprebíha na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 422/09, ale pod sp. zn. 20 P 325/2012, takže z tohto hľadiska sa námietka sťažovateľa (ktorá navyše nekorešponduje s petitom sťažnosti, pozn.), že okresný súd vo veci sp. zn. 8 C 422/09 nekoná, javí ako nedôvodná.

Ústavný súd nad rámec ešte podotýka, že aj napriek tomu, že sťažovateľ je v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpený, jeho sťažnosť je zmätočná, neprehľadná a nejasná, a to z už uvedených dôvodov a tiež z dôvodu, že sťažovateľ v sťažnosti označil v podstate bez odôvodnenia (napr. vo vzťahu ku ktorému konkrétnemu sťažovateľovi namieta porušenie ktorých práv, pretože napr. v prípade sťažovateľa nemohli byť porušené práva týkajúce sa detí a pod., pozn.) celý rad práv, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha, ako aj z dôvodu, že v sťažnosti uviedol celý rad spisových značiek bez potrebných informácií potrebných na ich identifikáciu, t. j. bez uvedenia, o aké konania ide a aký majú vzťah k v petite napádaným konaniam krajského súdu a najvyššieho súdu (uvedené musel iniciatívne zisťovať ústavný súd, pozn.), čo napokon svedčí aj o tom, že sám sťažovateľ nemá v takom množstve konaní prehľad.

Aj napriek uvedenému, v záujme presvedčivosti vlastnej rozhodovacej činnosti, ako aj v záujme materiálno-právnej ochrany práv sťažovateľa, najmä s ohľadom na skutočnosť, že daná vec sa týka maloletých, ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľa v rozsahu, či postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 265/2012 a postupom

najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 298/2012 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, porušenia ktorého sa týkali jeho námietky a od porušenia ktorého sťažovateľ odvíja aj porušenie ďalších ním označených základných práv a práv zaručených v ústave a medzinárodných dohovorochoch.

1. K namietanému porušeniu označených práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 265/2012

V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 52, 53, 54), podľa ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, ústavný súd považoval lehotu na podanie sťažnosti ústavnému súdu za zachovanú nielen voči postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 297, 298/2012, uznesenie z ktorého nadobudlo právoplatnosť 18. apríla 2013, ale aj voči postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 265/2012 (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, II. ÚS 91/2011).

Pokiaľ ide o namietaný postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 265/2012, výhrady sťažovateľa sa týkajú skutočnosti, že krajský súd v danej veci rozhodol bez vyjadrenia sa kolízneho opatrovníka maloletých, a to aj napriek tomu, že ten istý krajský súd mal už v minulosti zrušiť meritórne rozhodnutie okresného súdu vo veci sp. zn. 8 C 422/09 o úprave pomerov k maloletým práve z dôvodu nešetrenia pomerov kolíznym opatrovníkom. Námietky sťažovateľa sa tiež týkajú aj toho, že krajský súd mal v predmetnom konaní rozhodnúť bez spisového materiálu, ktorý sa mal nachádzať u znalca.

Čo sa týka prvej námietky sťažovateľa (t. j. rozhodovanie bez vyjadrenia kolízneho opatrovníka), vzhľadom na to, že touto námietkou sa v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 297, 298/2012 zaoberal už najvyšší súd (pozri ďalej, pozn.), a to v rozsahu skúmania prípustnosti dovolania proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 8 Co 265/2012

zo 16. augusta 2012 podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku [(ďalej len „OSP“) t. j. najvyšší súd skúmal, či nevyjadrenie sa kolízneho opatrovníka v odvolacom konaní pred krajským súdom môže byť považované za dovolací dôvod proti jeho rozhodnutiu, pozn.], nebolo v právomoci ústavného súdu vo vzťahu k namietanému postupu krajského súdu identickú námietku sťažovateľa opätovne posudzovať (k ústavnosti záverov najvyššieho súdu v tomto bode pozri ďalej, pozn.).

Vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred iným štátnym orgánom Slovenskej republiky (vrátane všeobecných súdov).

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označeného základného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V súvislosti s poznámkou sťažovateľa, že ten istý krajský súd rozhoduje protichodne v identických prípadoch, t. j. v prípadoch s tým istým predmetom konania a s tými istými účastníkmi konania, ústavný súd podotýka, že v argumentácii sťažovateľa (kvalifikovane právne zastúpeným, pozn.) označené dva prípady ako „identické“ v skutočnosti nie sú identické z hľadiska charakteru predmetu konania a tomu zodpovedajúcemu rozsahu dokazovania. Zatiaľ čo v posudzovanom prípade všeobecné súdy (aj krajský súd) konali vo veci nariadenia predbežného opatrenia, ktoré svojím účelom zabezpečuje iba „akútnu“ a „dočasnú“, a nie trvalú úpravu pomerov medzi účastníkmi konania, čomu zodpovedá aj nevyhnutný rozsah dokazovania na osvedčenie tvrdených skutočností, ktorých úprava tak môže byť zvrátená konečným rozhodnutím, tak v druhom prípade, na ktorý sťažovateľ poukázal, a to v prípade, keď krajský súd v minulosti zrušil meritórne rozhodnutie (rozsudok) v danej veci, ide o skutočne „definitívnu“, resp. „konečnú“ úpravu pomerov medzi účastníkmi konania, čomu zodpovedá aj potreba širšieho rozsahu dokazovania.

Napokon v konaní o nariadení predbežného opatrenia rozhoduje všeobecný súd, zohľadniac aj znalosti a poznatky získané z dokazovania vo veci samej, t. j. majú komplexnú vedomosť a predstavu o danej veci.

Pokiaľ ide o druhú z uvedených námietok sťažovateľa, ktorou spochybňuje ústavnosť postupu krajského súdu tým, že v napádanom odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 265/2012 mal rozhodovať bez spisového materiálu okresného súdu, ktorý mal byť v tom čase u znalca, ústavný súd podotýka, že táto námietka, ktorá mohla byť dôvodom zrušenia rozhodnutia krajského súdu vydaného v napádanom konaní, práve naopak nebola predmetom dovolania [t. j. sťažovateľ sa z tohto dôvodu nedomáhal prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. 8 Co 265/2012 zo 16. augusta 2012 podľa § 237 písm. f) OSP]. Napokon opodstatnenosť tejto námietky pre zrušenie rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 8 Co 265/2012 zo 16. augusta 2012 vyplýva aj zo samotného rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 297, 298/2012 z 12. marca 2013 vydaného v tejto veci (najvyšší súd rozhodoval jedným rozhodnutím o viacerých dovolaniach súčasne, pozn.) ktorý práve z tohto dôvodu (t. j. rozhodovanie bez spisového materiálu, pozn.), zrušil iné rozhodnutie (t. j. uznesenie sp. zn. 14 Co 122, 123, 124 a 125/2012 z 30. apríla 2012) krajského súdu v tejto veci (s. 15 označeného rozhodnutia najvyššieho súdu, pozn.). Takže vzhľadom na to, že v dovolaní proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 8 Co 265/2012 zo 16. augusta 2012 sťažovateľ predmetnú námietku neuplatnil, hoci tým mohol dosiahnuť účel sledovaný v konaní pred ústavným súdom (t. j. zrušenie označeného rozhodnutia krajského súdu, pozn.), a prvýkrát ju predložil na posúdenie až v konaní pred ústavným súdom, a vzhľadom na to, že nie je prípustné, aby ústavný súd nahrádzal rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov, bolo potrebné aj v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej preskúmanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Napokon, pokiaľ sťažovateľ (kvalifikovane právne zastúpený, pozn.) v petite sťažnosti podanej ústavnému súdu spochybňuje postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 265/2012 v príčinnej súvislosti s právnym názorom krajského súdu na striedavú rodičovskú starostlivosť, ktorej nariadenie podmieňuje dohodou rodičov, pričom

však samotné rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 8 Co 265/2012 zo 16. augusta 2012 v petite sťažnosti sťažovateľ vôbec nenapáda (t. j. inými slovami, procesný postup vo všeobecnosti nemôže byť napádaný v príčinnej súvislosti s hmotnoprávnym názorom súdu, pozn.), ústavnému súdu neostávalo nič iné, ako sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

2. K namietanému porušeniu označených práv postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 298/2012

Postup najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 297, 298/2012 sťažovateľ spochybňuje tým, že aj najvyšší súd obdobne ako pred ním aj krajský súd konal v danej veci bez vyjadrenia sa kolízneho opatrovníka.

V uvedenej súvislosti ústavný súd opakovane (pozri už uvedené, pozn.) upozorňuje (podobne ako to konštatoval aj najvyšší súd vo vzťahu ku krajskému súdu, pozn.), že účastník konania má právo, nie povinnosť vyjadriť sa k veci, pričom za nevyužitie tohto práva nemožno účastníka konania sankcionovať, ale sám účastník konania sa nevyužitím tejto možnosti vystavuje nebezpečenstvu, že jeho právam a záujmom nebude poskytnutá dostatočná ochrana a pozornosť aj z pohľadu jeho obrannej argumentácie. O porušení základného princípu kontradiktórnosti konania by však bolo možné uvažovať iba v prípade, ak by účastníkovi konania bola vôbec odňatá reálna možnosť k veci sa vyjadriť, t. j. ak by

mu na zaujatie stanoviska ani nebolo zaslané vyjadrenie protistrany. V danom prípade k takejto situácii nedošlo, pretože podľa zistenia ústavného súdu dovolanie sťažovateľa, ktoré podal proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 8 Co 265/2012 zo 16. augusta 2012, bolo kolíznemu opatrovníkovi maloletých doručené 25. septembra 2012 (v spise okresného súdu č. I. 779, pozn.).

Uvedené zistenia boli podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2013